

de mai mult de 50% cazuri; să poarte negocieri de afaceri – 69,1%; să poată să implice activ organizații publice și structuri din afară în soluționarea anumitor probleme – 30,7%. Cu referire la satisfacția pacientului, 98% din pacienții intervievați au afirmat că sunt gata să revină la serviciile instituției, iar 95% din ei au răspuns că ar recomanda aceste servicii și altor persoane.

Concluzii

1. În Republica Moldova activează (2017) 244 de instituții medico-sanitare private acreditate și 16 laboratoare medicale, >50% din ele fiind concentrate în capitala țării, iar 82% din serviciile acordate de sunt din domeniul consultativ-curativ.

2. Legislația ce reglementează activitatea privată din domeniul medical este încă una imperfectă, întrucât 75% din instituții o consideră o amenințare pentru progresul lor.

3. Managementul instituțiilor private este orientat preponderent spre activități administrative (planificare, organizare, motivare), management inovațional, activități de marketing, lăsând în umbră aspecte de control, de elaborare a indicatorilor de performanță.

4. Sistemul medical privat este un sistem ce funcționează independent, dar totodată el este inclus formal într-un sistem mai complex – sistemul de sănătate din R. Moldova, devenind astfel un sub-sistem, cu anumite limite și responsabilități.

5. Trecerea sistemului de sănătate din Moldova la un sistem mixt va duce la extinderea experienței sectorului privat la periferie, adică în cadrul raioanelor, poate chiar în localitățile rurale.

Cuvinte-cheie: instituții medico-sanitare private, sector privat, sistem de sănătate mixt

CZU: 616.31.001.76:614.2(478)

ANALIZA SWOT A SERVICIULUI STOMATOLOGIC DIN REPUBLICA MOLDOVA ÎN CONTEXTUL INOVĂRII ȘI INTERNAȚIONALIZĂRII

Irina NICOV,

IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Introducere

Inițierea reformelor pentru modernizarea sistemului medical, venite să amelioreze accesibilitatea și calitatea serviciilor prestate, crescând eficiența sistemului medical în general, precum și a celui sto-

matologic, datează încă din secolul trecut. Varietatea noilor forme de servicii stomatologice acordate populației contra plată a generat, în etapa respectivă de dezvoltare, diverse situații spontane și lipsa unei evidențe stricte a activităților desfășurate.

Apariția inovațiilor tehnologice în domeniu a determinat o modificare a abordării din partea medicilor-specialiști atât a diagnosticului, cât și a planificării și organizării tratamentului propriu-zis. Potențialul inovațional al unei instituții reflectă nivelul de pregătire în realizarea obiectivelor stabilite în strategia inovațională, influențând nivelul tehnic și cel tehnologic al procesului de muncă.

Scopul studiului a fost efectuarea analizei SWOT a serviciului stomatologic din Republica Moldova în contextul inovării și internaționalizării.

Materiale și metode

Ca obiect de studiu în cercetare au servit instituțiile medicale din sectorul stomatologic din R. Moldova, rezultatele sondajului sociologic efectuat prin chestionare, rezultatele investigațiilor economice. În cadrul studiului au fost intervievați 206 medici din instituții ce prestează servicii stomatologice cu diferită formă de proprietate: de stat (40 persoane) și privată (166 persoane).

Metodele de investigare vizează: 1) analiza teoretică și generalizarea datelor literaturii de specialitate; 2) metode sociologice – anchetarea prin chestionar și convorbire, obținând astfel un studiu extensiv cu caracter static; 3) metode economice – analiza cantitativă și calitativă, analiza sistemică și de sinteză, compararea, principiul logicii, metode de analiză comparată; 4) metoda matematică – procedee specifice de sistematizare: definirea problemei, observarea statistică, prelucrarea și analiza datelor statistice, decizii statistice.

Rezultate obținute

În definirea conținutului și a specificului unei strategii a serviciului stomatologic, un rol esențial îi revine diagnosticului factorilor interni și celor externi ai instituțiilor. Una dintre cele mai utilizate metode pentru o astfel de analiză este *matricea SWOT* (Strengths / Weaknesses / Opportunities / Threats – Puncte tari / Puncte slabe / Oportunități / Amenințări), ce analizează gradul de dotare a instituției cu resurse, analiza punctelor tari și a celor slabe, evaluarea oportunităților și a riscurilor din micro- și macromediul.

În cadrul studiului efectuat, respondenții au specificat un șir de caracteristici ale mediului intern propriu instituțiilor medicale stomatologice luate în cercetare. Printre cele mai importante puncte ale mediului intern *cu semnificație pozitivă* în planificarea și organizarea serviciului stomatologic menționate de respondenți se numără: misiunea organizației formu-

lată relevant, instituție acreditată, servicii medicale de calitate, orientarea spre profit, experiență profesională înaltă, conlucrare internațională în domeniu, prezența personalului cu grade didactice și titluri științifice, implementarea inovațiilor tehnologice, materiale și de produs, diversificarea și actualizarea tipurilor de servicii stomatologice, înregistrarea efectului economic pozitiv etc.

Printre cele mai relevante puncte *cu semnificație negativă* menționate de respondenți se numără: inițiative inovaționale modeste ale antreprenorilor-stomatologi pentru noi afaceri, posibilități limitate de finanțare externă, abilități de inovare și gândire managerială bazate pe practici proprii, lipsa practicării metodelor inovaționale de comunicare și colaborare internațională, motivația financiară slabă a angajaților de a se adapta climatului inovațional, interesul scăzut pentru colaborările internaționale și activitatea de proiect inovațional, lipsa reglementării normative a scopurilor activității inovaționale – caracteristicile în expresie numerică ale potențialului inovațional, interesul scăzut în organizarea și efectuarea cercetărilor de marketing.

Dintre factorii din mediul extern *cu semnificație pozitivă*, ce condiționează dezvoltarea inovațiilor în serviciul stomatologic au fost nominalizați: cererea mare pe piață, parteneriate de cercetare autohtone și internaționale, acreditarea instituțiilor stomatologice după standardele de calitate europene, armonizarea legislației RM cu legislația UE în domeniu, dezvoltarea pieței inovaționale în domeniu, formarea abilităților manageriale în cadrul instituțiilor de învățământ superior sau specializate, colaborarea cu AȘM, AITT, UIMSP (Uniunea Instituțiilor Medico-Sanitare Private din Republica Moldova), membru al Uniunii Europene a Spitalelor Private, IP USMF Nicolae Testemițanu, contracte avantajoase cu furnizorii de dispozitive medicale.

Dintre factorii din mediul extern *cu semnificație negativă* au fost menționați: gradul mare de incertitudine, volumul mare de cheltuieli și eficacitatea comercială redusă a inovațiilor, concurența acerbă de pe piața serviciilor medicale, efecte negative de mediu sociocultural (educația slabă privind sănătatea cavității bucale), conjunctura internațională nefavorabilă, instabilitatea economică, existența barierelor (insuficiența resurselor financiare, materiale, tehnologice și informaționale) în procesul de inovare.

Concluzii

1. Liberalizarea serviciilor stomatologice într-un procent considerabil este dovada necesității implementării inovațiilor.

2. Cadrele medical-manageriale din țară care participă la implementarea inovațiilor în domeniu se evidențiază printr-un nivel înalt de competență, vizibilitate națională și internațională.

3. Uniunea Instituțiilor Medico-Sanitare Private din Republica Moldova promovează și protejează interesele economice, profesionale și juridice ale instituțiilor medicale private.

4. Majoritatea instituțiilor stomatologice publice sau private sunt caracterizate de lipsa unui algoritm decizional privind inovațiile.

5. Acreditarea instituțiilor stomatologice, atât publice, cât și private, conform standardelor de calitate internaționale constituie o premisă de aliniere a serviciului stomatologic la exigențele internaționale și de implementare a celor mai bune practici.

6. Preocupările pentru calitatea serviciilor stomatologice și creșterea calității vieții populației în contextul armonizării legislației R. Moldova cu legislația UE va stimula activitatea inovațională specifică domeniului.

7. Implementarea strategiilor inovaționale va asigura: stimularea activităților de inovare, crearea unei baze de date a inovațiilor și dezvoltarea mecanismului de planificare și organizare a activității de inovare în domeniu.

Cuvinte-cheie: analiza SWOT, serviciu stomatologic, inovare, internaționalizare

■ CZU: 616.12-008.331.1-052(478)

EVALUAREA CUNOȘTINTELOR PACIENȚILOR CU HIPERTENSIUNE ARTERIALĂ DIN REPUBLICA MOLDOVA CU PRIVIRE LA PROPRIA BOALĂ

*Alexandra ȚOPA, Ileana GUȘILĂ,
Svetlana MAXIMCIUC, Natalia ZARBAILOV,
¹IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu*

Introducere

Hipertensiunea arterială (HTA) este o problemă majoră de sănătate în întreaga lume, precum și în Republica Moldova, prevalența acesteia crescând în fiecare an [1]. Tensiunea arterială înaltă este cauza a circa 62% de accidente cerebrovasculare și 49% de evenimente acute cardiace, complicații care ar putea fi prevenite prin controlul adecvat al tensiunii arteriale [2]. Cu toate acestea, 27% din pacienții cu HTA din Republica Moldova sunt neaderenți la tratament [3]. Studiile anterioare au arătat că cunoașterea bolii de către pacienții cu HTA crește rata celor aderenți la tratament [4].

Material și metode

Studiul a inclus 73 de pacienți cu HTA, care au venit la consultația medicului de familie în perioada